

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 4/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av vissa skattelagar

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 27 april 2004 en proposition med förslag till ändring av vissa skattelagar (RP 57/2004 rd) till finansutskottet för beredning.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Erkki Laanterä, finansministeriet
- äldre regeringssekreterare Juha Rossi, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Matti Merisalo, Skattestyrelsen
- referendarieråd Marina Äimä, högsta förvaltningsdomstolen

- tullöverinspektör Leena Korkiavuori, Tullstyrelsen
- skattedirektör Timo Räbinä, Helsingfors skattebyrå
- direktör Timo Sipilä, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- skattepolitiskt ombud Virpi Pasanen, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT
- chefsjurist Vesa Korpela, Skattebetalarnas Centralförbund rf.

Dessutom har utskottet fått skriftliga utlåtanden från

- Finska fondhandlareföreningen rf
- Folkpensionsanstalten
- Centralhandelskammaren
- Bankföreningen i Finland
- Suomen veroasiantuntijat ry
- Delegationen för riksomfattande pensionsorganisationer
- finansministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i inkomstskattelagen, förmögenhetsskattelagen, lagen om förskottsuppbörd, lagen om beskattningsförfarande, lagen om skatteuppbörd, lagen om skattelättnader för vissa allmännyttiga samfund, lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet, lagen om gottgörelse för bolagsskatt, lagen om skatt på arv och gåva,

lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift, mervärdesskattelagen, lagen om överlåtelseskatt, lagen om påförande av accis, tullagen och lotteriskattelagen.

Det föreslås att inkomstskattelagen ändras så att skattepliktig förmån inte uppkommer av privat bruk av telekommunikationsförbindelser som ordnats för arbetstagarens yrkesmässiga

bruk. I fråga om beräkning av överlåtelsevinst ska avdragsordningen för avskaffningsutgifter för placeringsfondandelar bestämmas enligt samma principer som den nuvarande avdragsordningen för anskaffningsutgifter för värdepapper som hör till värdeandelssystemet. Det föreslås också att utgifterna för förvaltning och förvaring av värdepapper, värdeandelar och annan med dessa jämförbar egendom ska vara avdragsgilla endast till den del utgifterna överstiger 50 euro.

Inkomstskattelagen föreslås även bli ändrad så att återkrav av vissa sociala förmåner beaktas i beskattningen för det år återkravet verkställts. Pensionsinkomster ska kunna periodiseras bara om beloppet av den retroaktivt utbetalda pensionen är minst 500 euro.

Vidare ändras inkomstskattelagens definition av sjöarbetsinkomst för att den ska motsvara situationen efter organisationsreformen inom Sjöfartsverket. Enligt den nya definitionen avses med ett fartyg som berättigar till avdrag för sjöarbetsinkomst ett fartyg som tillhör Sjöfartsverket, Rederiverket eller någon annan redare och som används på havsområden i uppdrag som bestämts av en myndighet.

Regeringen föreslår att skattefriheten för tillgångar utvidgas i förmögenhetsskattelagen. Enligt förslaget ska bl.a. sedvanliga fordon som används av den skattskyldige själv eller den skattskyldiges familj samt vissa sedvanliga andelar i konsumtionsandelslag och i andelsbanker betraktas som skattefria tillgångar.

Lagen om förskottsuppbörd föreslås bli ändrad så att inkomster till ett smärre belopp på vilka förskottsuppbörd ska verkställas kan beaktas vid beräkningen av grunderna för förskottsinnehållningen. Det innebär att det separata förfarandet för fastställande av förskott kan slopas för dessa inkomsters vidkommande.

Det föreslås att lagen om beskattningsförfarande ändras genom att bestämmelserna om utomståendes uppgiftsskyldighet koncentreras till lagen i större omfattning än vad som är fallet i

dag. I lagen tas samtidigt in bestämmelser om elektronisk kommunikation i samband med uppgiftsskyldigheten. En administrativ avgift införs som påföljd för försummelser i fråga om uppgiftsskyldigheten. Dessutom utvidgas uppgiftsskyldigheten för värdepappersförmedlare och fondbolag. Den uppgiftsskyldighet som behövs i fråga om beskattningen av överlåtelsevinst utvidgas till att även gälla försäkringsbolag och andra instanser som förmedlar placeringar. Bestämmelserna om utomståendes uppgiftsskyldighet ses över också med anledning av totalrevideringen av offentlighetslagstiftningen genom att skattemyndigheterna ges rätt att inhämta uppgifter för beskattningen utan hinder av de sekretessbestämmelser som gäller olika uppgiftsskyldiga och andra begränsningar för erhållande av uppgifter.

Lagen om skatteuppbörd kompletteras med en allmän bestämmelse om den ränta som betalas på skatteåterbäring. Återbäringsräntan föreslås bli sänkt från en fast nio procents årsränta till en till marknadsräntenivån bunden ränta. Samma ändring föreslås i tullagen. Lagen om påförande av accis föreslås bli ändrad genom tillägg av bestämmelser om storleken på den ränta som betalas på accisåterbäring och den ränta som tas ut vid återkrav av accis. Räntan föreslås liksom i lagen om skatteuppbörd bli ändrad till en till marknadsräntenivån bunden ränta.

Det föreslås att lagen om skattelättnader för vissa allmännyttiga samfund ändras så att behörigheten att fatta beslut om beviljande av skattelättnader överförs till ett skatteverk som Skattestyrelsen förordnar. De olika skattelagarna föreslås även bli ändrade så att behörigheten att fatta beslut om befrielse från skatt till den del den ännu tillkommer Skattestyrelsen ska överföras till skatteverken.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt sedan de har antagits och blivit stadfästa. En del av bestämmelserna ska tillämpas första gången vid beskattningen för 2004 och de övriga vid beskattningen för 2005.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Propositionen innehåller förslag till ändring av en lång rad skattelagar. Det huvudsakliga syftet med ändringarna är att få till stånd en rationellare, enklare och smidigare beskattning. Propositionen är ett led i en större översyn av beskattningsförfarandet. Ett av målen är att skatteförvaltningen för årsverkenas del ska kunna uppvisa ett minusresultat på ca 1 300 före 2012, något som enligt planerna ska ske genom naturlig avgång. Antalet anställda inom skatteförvaltningen minskar därmed från ca 6 300 till 5 000.

Utskottet omfattar den välmotiverade målformuleringen. Skatteadministrationen hör till de funktioner i samhället där informations- och kommunikationstekniken kan ta över en ansenlig del av de personella insatserna utan att kundernas rättssäkerhet, betjäning eller andra förmåner skulle försämrats väsentligt. Tvärtom finns det mycket som tyder på att kunderna får bättre service på jämligare villkor tack vare de nya rutinerna. Belägg för detta ger exempelvis den landsomfattande telefonservicen för ändringar i förskottsbeskattningen, det nya systemet med skatteförslag och en beskattning utifrån utplockningskriterier som är gemensamma för hela landet.

Ett smidigare beskattningsförfarande leder osviktigen till att beskattningen av enskilda kunder blir schablonmässigare. De ändringar som regeringen nu lägger fram får enligt utskottets bedömning trots allt mycket små konsekvenser, ofta inga alls. Å andra sidan har man inom beskattningen redan tidigare gått in för t.ex. formaliseringar typ självriskandelar som har större effekter än de nu föreslagna på beskattningens slutresultat. Införandet av en egenandel för arbetsresekostnader och ett tak för avdragets högsta belopp hör till de viktigaste på denna punkt.

Med hänvisning till kommentarerna ovan omfattar utskottet allmänt taget propositionen. De flesta förslagen passerar utan invändningar men för vissa omständigheter och detaljer som gäller

procedurerna har utskottet stannat upp och gått in för preciseringar.

Sanktioner för försummelse av uppgiftsskyldighet

Regeringen föreslår i propositionen en ny administrativ sanktion, dvs. en försummelseavgift. Försummelseavgiften föreslås gälla utan undantag alla utomstående som enligt lagen är skyldiga att lämna för beskattningen behövliga uppgifter. Den viktigaste gruppen är arbetsgivarna vars årsanmälningar i allt väsentligt ligger till grund för beskattningen. Bestämmelsen tydliggör gränsen mellan försummelse av å ena sidan skattskyldigas eller betalares *egen deklareringskyldighet* och å andra sidan *utomståendes uppgiftsskyldighet*. De förstnämnda påförs skatteförhöjning, de senare försummelseavgift. Ett annat argument för bestämmelsen är att den lämpar sig avsevärt bättre för ett massförfarande än det nuvarande vitet. Av propositionen framgår det att försummelseavgiften påförs enligt prövning och att man av grundad anledning kan avstå från att påföra den.

Det är, menar utskottet, helt motiverat att införa en sanktion mot försummelse av utomståendes uppgiftsskyldighet i en tydlig och administrativt fungerande bestämmelse. Jämfört med nuläget gör ändringen situationen klarare exempelvis för årsanmälningar. Trots det anser utskottet att försummelseavgiften inte rätt och slätt kan jämföras med skatteförhöjning, eftersom den inte är en post som läggs till kapitalet utan en särskild avgift. Det ändrar inte på saken, anser utskottet, att försummelseavgiften och skatteförhöjningen används i samma syfte. Utskottet föreslår därför att de föreslagna bestämmelserna om försummelseavgift i lagen om beskattningsförfarande ändras så att hänvisningarna till lagarna om betalning av skatt och försummelser på denna punkt byts ut mot hänvisningar till rättelagen.

Däremot är utskottet av den meningen att de lagfästa straffrättsliga påföljderna inte hindrar att en administrativ sanktion av typen försum-

melseavgift tas i bruk. Den nu aktuella lagstiftningen är ingen novitet i detta avseende, för lagen om beskattningsförfarande har ju redan från tidigare bestämmelser om bl.a. skatteförhöjning och vite. Dessa bestämmelser kommer visserligen att upphävas i detta sammanhang. Utskottet instämmer i den åsikt som kommer till uttryck i den juridiska litteraturen, nämligen att skatteförhöjningen — och nu också försummelseavgiften — har ett annat syfte och tillämpningsområde än ett straff till följd av åtal för brott. I annat fall skulle ett åtal för brott förlora sin betydelse så gott som helt, eftersom skatteförhöjning, och i framtiden också försummelseavgift, vanligen alltid hinner påföras innan ärendet behandlas straffrättsligt. En annan sak är hur skatteförhöjningen eller försummelseavgiften vägs in i straffet.

I propositionens motiv lyfts fram såväl den prövningsmarginal som de rättsskyddsmedel som hänger samman med försummelseavgiften. Den uppgiftsskyldige ska alltid höras och beredas tillfälle att avhjälpa ett fel eller en brist. När det gäller mindre försummelser sägs det uttryckligen att man kan avstå från att påföra avgiften. Meningen är också att Skattestyrelsen ska gå ut med harmoniseringsanvisningar för att garantera en enhetlig tillämpning.

Utskottet understryker vikten av att den uppgiftsskyldiges rättssäkerhet och garantierna för den inte bara blir en tom fras och att det på ett lämpligt sätt övervakas att alla tillämpar bestämmelsen på samma sätt. Också sanktionsnivån som den beskrivs i propositionens motiv är riktlinjegivande med tanke på praxis. Utskottet instämmer i finansministeriets ståndpunkt att försummelseavgift inte kan påföras när den uppgiftsskyldige inte har de uppgifter som behövs.

Elektronisk dataöverföring

Lagen om beskattningsförfarande föreslås bli kompletterad med en bestämmelse om att Skattestyrelsen kan förordna en utomstående att lämna uppgifter med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod. Ambitionen är att snabba upp möjligheterna att använda olika former av informationsteknik vid beskattningen.

Meningen är att skyldigheten att lämna uppgifter på elektronisk väg i initialskedet bara ska gälla företag med omfattande företagsamhet, dvs. företag med fler än 40 anställda. Finansministeriet uppger att gränsen, efter samråd med olika aktörer, kan sänkas efter hand som utvecklingen rullar på. Dessutom kommer man enligt ministeriet att se till att näringslivet inte åsamkas mer än obetydliga kostnader för skyldigheten. Bestämmelsen föreskriver också att uppgifterna kan lämnas först då skyddet av dem har utretts på det sätt som avses i personuppgiftslagen. Det faller på Skattestyrelsens lott att se till att dataöverföringsmetoderna fungerar som de ska.

Enligt utredning till utskottet är det hög tid och befogat att på författningsnivå bereda sig på en allt mer utbredd elektronisk dataöverföring. Under de närmaste åren kommer elektronisk dataöverföring att vinna terräng rejält. Regeringen avser i en snar framtid att bl.a. lämna en proposition om betalservice för små arbetsgivare. Tanken är att små arbetsgivare inom ett år ska få tillgång till ett avgiftsfritt ADB-system på webben med vars hjälp de på elektronisk väg kan lämna sina till arbetsgivarskyldigheten kopplade uppgifter till skatteförvaltningen och försäkringsbolagen. Skattestyrelsen planerar att i slutet av 2005 lägga ut på webben en interaktiv service för skattekontorsändringar. Ambitionen är också att man vid beskattningen för 2005 ska kunna sända inkomstskattedeklarationen elektroniskt via webben 2006. För att det i regeringsprogrammet nämnda skattekontosystemet ska kunna tas i bruk måste elektronisk dataöverföring bli vanligare. Finansministeriet påpekar att elektronisk dataöverföring och en automatisering av processerna är ett absolut måste för att skatteförvaltningen ska nå sitt mål, dvs. att före 2012 genom naturlig avgång klara av att dra ned årsverkerna med 1 300.

Att den elektroniska dataöverföringen utvidgas på föreslaget sätt är befogat, menar utskottet, trots att det primära målet är att det såsom hittills ska vara frivilligt för uppgiftslämnaren. Dessutom är det enligt utskottet helt på sin plats att i lagen finns exakta krav på hur uppgifterna

ska skyddas för att uppgiftsskyldighet ska kunna uppstå.

Skyldigheten att lämna uppgifter på elektronisk väg gäller enligt propositionen inte fysiska personer och dödsbon, förutsatt att det inte är fråga om uppgifter i anknytning till näringsverksamhet eller jord- och skogsbruk. Trots att de små arbetsgivarnas status håller på att ändras också i informationstekniskt hänseende, anser utskottet det ändamålsenligt att alla fysiska personer och dödsbon än så länge inte omfattas av den skyldighet som avses i Skattestyrelsens beslut. Utskottet motiverar förslaget i detaljmotiveringen.

Återbäringsräntan

Regeringen föreslår en vid marknadsräntenivå bunden återbäringsränta, som ses över kalenderårsvis, också för andra skatteformer än enbart inkomstskatten. Förslaget innebär att den årliga räntan på nio procent som förordningen om skatteuppbörd föreskriver frångås bl.a. för tullar, acciser, bilskatt och moms. I stället betalas på återbäringsränta som motsvarar den i 12 § i räntelagen avsedda referensräntan för den halvårsperiod som föregår respektive kalenderår minskad med två procentenheter. Detta skulle exempelvis i dagsläget innebära en årlig ränta på 0,5 procent. Återbäringsräntan skulle hädanefter inte vara beskattningsbar inkomst såsom fallet är nu. Enligt propositionen sparar staten årligen mer än 20 miljoner euro på omläggningen.

De flesta experter förträdande olika skattebetalarkategorier som utskottet hört har motsatt sig ändringen. Som motargument har bl.a. anförts att återbäringsräntan inte kan jämföras med den ränta som betalas på förskottsåterbäringsräntor vid inkomstbeskattning, eftersom de tidsperioder för vilka ränta betalas normalt är kortare vid inkomstbeskattning än vid indirekt beskattning.

Ett flertal experter har visserligen godtagit att den nioprocentiga räntan slopas, men har föreslagit att återbäringsräntan binds direkt till marknadsräntan. Åsikten har varit att det inte är befogat att dra av två procentenheter, eftersom det handlar om en återbäringsränta till följd av rättelse av felaktigt utförd beskattning. Det finns

också de som ansett att det här är fråga om mer generella rättssäkerhetsproblem i anknytning till beskattningen, eftersom skattetagaren inte längre skulle ha samma ränterisk som nu.

Utskottet anser det bra att den alltför stora återbäringsräntan på nio procent slopas. Regeringen har i propositionen gått in för linjen att jämställa alla skatteslag. Den föreslagna räntenivån motsvarar bankernas inlåningsränta och är alltså i förhållande till dem marknadsmässig och neutral i styrhänseende. Förslaget kan motiveras med dessa fakta. Finansministeriets åsikt är att om de två procentenheterna inte dras av gäller det att fundera vilka konsekvenser det får för inkomstbeskattningens återbäringsräntor. Då måste man också ta sig en funderare på kvars-katteräntan, eftersom kvars-katteräntan och återbäringsräntan bestäms enligt samma grunder. Detta skulle få direkta effekter för de fysiska personer och dödsbon som betalar kvars-katt. År 2002 fanns det över 780 000 av dem. Vilka pekuniära eller andra konsekvenser ändringarna skulle få har inte utretts eller bedömts när propositionen beretts.

Med hänvisning till det ovan anförda anser utskottet att det inte finns någon anledning att ändra propositionen. Däremot måste grunderna för räntorna i anslutning till skatteuppbörden absolut utredas bättre för att räntorna ska vara så rättvisa och neutrala som möjligt. Utskottet föreslår ett uttalande om detta.

Om man bortser från räntenivån kan man fråga sig vad beskattaren bör göra i tvetydiga fall. Bestämmelser om saken finns bl.a. i lagen om beskattningsförfarande. Självfallet bör myndigheterna bygga sina beslut på helt andra faktorer än en låg ränterisk i anknytning till ändringssökande.

Den föreslagna ränteändringen påverkar bl.a. ett otal inlämnade bilskattebesvär. Detta har vägts in i de föreslagna ikraftträdelsebestämmelserna. Enligt dem räknas räntan på skatteåterbäringsränta enligt en årsränta om nio procent fram till utgången av månaden efter den dag då lagen träder i kraft och därefter enligt de nya bestämmelserna. Detta är korrekt och adekvat, menar utskottet och föreslår inget senare ikraftträdelse-

datum för bestämmelserna. Enligt utredning till utskottet hinner också tullförvaltningen uppdatera sina system inom utsatt tid.

Egenandelen för utgifter för förvaltning eller förvaring av egendom

Regeringen föreslår en lagfäst egenandel på 50 euro i fråga om utgifterna för förvaltning av värdepapper, värdeandelar och annan med dessa jämförbar egendom. Egenandelen anses också täcka utgifter som inte berättigar till avdrag.

Bakom förslaget ligger rent förfarandemässiga orsaker. Det hänger nämligen samman med den föreslagna breddningen i lagen om beskattningsförfarande av utomståendes skyldighet att lämna uppgifter. Skyldigheten omfattar instanser som förvaltar egendom, såsom banker och värdepappersföretag, som förpliktas att till skatteförvaltningen lämna uppgifter om de avgifter de debiterat. I och med självriskandelen kan uppgifter lämnas utan att uppgiftslämnarna behöver differentiera avgiften beroende på om den är avdragbar eller inte. Förvaltningsavgifterna kan därmed skrivas in i så gott som alla skattskyldigas förfyllda deklarationer och i beskattningen behandlas på enhanda grunder. Då behöver skatteförslag inte heller returneras enbart på grund av avgifter för egendomsförvaltning.

Förslaget skärper något beskattningen av kapitalinkomster och slår i proportion hårdast mot dem med de minsta kapitalinkomsterna. På denna punkt uppmuntrar det inte till aktivitet i fråga om sparande och kapitalbildning.

Utskottet anser trots allt att propositionen är motiverad också när det gäller egenandelen, eftersom beskattningsförfarandet på detta sätt kan förbättras avsevärt och effekterna inte blir särskilt stora i enskilda fall. Som exempel kan nämnas att de deklarerade avgifterna för egendomsförvaltning sällan överstiger 50 euro.

Experter som utskottet hört har föreslagit att självriskandelen ska ersättas med ett särskilt kapitalinkomstavgift. Avgiftstaket skulle ligga vid 50 euro, dock inte över kapitalinkomstbeloppet. Modellen var enligt information till utskottet aktuell när ärendet bereddes, men visade sig vara problematisk i många hänseenden. Kalky-

ler visade att den skulle ha lett till ett skatteinkomstbortfall på ca 20 miljoner euro per år. Av denna anledning anser utskottet att alternativet inte är genomförbart.

Telekommunikationsförbindelse som arbetsgivaren ordnar

En telekommunikationsförbindelse som arbetsgivaren ordnar föreslås i skattefrihetshänseende bli reglerad som en normal personalförmån. Skattepliktig förmån uppkommer alltså inte av privat bruk av en telekommunikationsförbindelse som arbetsgivaren ordnat för arbetstagarens yrkesmässiga bruk. Det har ingen betydelse om förbindelsen tecknats till fast pris eller om debiteringen bygger på användning av förbindelsen. Förslaget har vunnit acceptans över hela linjen och följaktligen tillstyrker utskottet det.

Utskottet vill trots allt för tydlighetens skull påpeka att arbetsgivaren kan betala ersättning för utgifterna utan skattepåföljder, om arbetsgivaren använder telekommunikationsförbindelser som han eller hon själv skaffat i arbetet. Om arbetsgivaren däremot betalar för utgifter som uppstått av privat bruk är betalningen skattepliktig inkomst som i alla andra fall där arbetsgivaren betalar för den anställdas egna levnadskostnader.

Detaljmotivering

Utskottet föreslår att förslaget till ändring av lagen om beskattningsförfarande (lagförslag 5) ändras på följande sätt:

15 §. Utomståendes allmänna skyldighet att lämna inkomstuppgifter

Paragrafen gäller utomståendes skyldighet att lämna för beskattningen behövliga uppgifter. Den allmänna skyldigheten att lämna uppgifter föreslås preciseras i 4 mom. som gäller värdepappersaffärer, så att skyldiga att lämna uppgifter utöver värdepappersförmedlare som avses i värdepappersmarknadslagen (495/1989) är försäkringsbolag som avses i lagen om försäkringsbolag (1062/1979), representationer och generalagenter som avses i lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995), försäkringsförening-

ar som avses i lagen om försäkringsföreningar (1250/1987) samt andra som utövar placeringsrådgivning eller förmögenhetsförvaltning. Skyldigheten att lämna behövliga uppgifter föreslås gälla gjorda eller förmedlade värdepappersköp, handelsparterna samt de betalda köpesummorna. Dessutom föreslås det att skyldigheten att lämna uppgifter utvidgas till att gälla även teckning och inlösen av andelar i fondföretag.

Utskottet anser att den föreslagna utvidgningen är inexact till den del det i lagtexten hänvisas till andra som utövar placeringsrådgivning eller förmögenhetsförvaltning. Bestämmelser som fastställer skyldigheter skall vara noggrant avgränsade i synnerhet om de är förenade med sådant hot om förvaltningstvång som den föreslagna försummelseavgiften måste anses vara. Utskottet föreslår att den inexacta hänvisningen stryks.

För övrigt anser utskottet att de föreslagna utvidgningarna är motiverade med tanke på behovet av tillräckligt omfattande basuppgifter för beskattningens verkställande.

16 §. Utomståendes allmänna skyldighet att lämna uppgifter om utgifter och avdrag

I det föreslagna nya 9 mom. föreskrivs om skyldighet att tillställa skatteförvaltningen uppgifter om avgifter som har tagits ut för förvaltning eller förvaring av egendom. De aktörer som nämns i bestämmelsen är enligt förslaget skyldiga att för beskattningen tillställa skatteförvaltningen uppgifter om avgifter som de tagit ut för förvaltning av egendom.

Utskottet föreslår två preciseringar i bestämmelsen. Utöver de som nämnts i bestämmelsen är enligt utskottets förslag även filialer som avses i lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland och sådana kontoförande institut och dessas underinstitut som avses i lagen om värdeandelssystemet (826/1991).

22 §. Särskilda bestämmelser om lämnande av uppgifter

Bestämmelsen innehåller särskilda föreskrifter som gäller utomståendes skyldighet att lämna uppgifter.

I föreslagna 3 mom. föreskrivs om skyldigheten att lämna uppgifter med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod. Skattestyrelsen kan förordna om detta. Avsikten är att skyldigheten att lämna uppgifter på detta sätt i den inledande fasen begränsas till att gälla endast företag med betydande verksamhet, dvs. företag med över 40 anställda.

Enligt förslaget kan en fysisk person eller ett dödsbo inte alls förpliktas att lämna uppgifter med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod om det inte är fråga om en uppgiftsskyldighet i anslutning till näringsverksamhet eller jord- och skogsbruk. Också dessa uppgifter skall lämnas i elektronisk form om Skattestyrelsen förordnar det.

Ovan i detta betänkande behandlas aspekter på datasäkerhet och rättssäkerhet när det gäller utomståendes skyldighet att lämna uppgifter. Med hänvisning till detta resonemang anser utskottet att skyldigheten att lämna uppgifter med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod i detta skede inte alls bör gälla fysiska personer eller dödsbon. Utskottet föreslår därför att vissa delar i paragrafen stryks.

22 a §. Försummelseavgift

Bestämmelsen reglerar följderna av att en utomstående underlåter att lämna uppgifter. Påföljden skall enligt förslaget vara en försummelseavgift, som är en nyhet i lagstiftningen.

Ovan i detta betänkande behandlas principiella frågor kring den föreslagna försummelseavgiften. Försummelseavgiften är inte en post som fogas till skattens kapitalpost, såsom en skatteförhöjning. Försummelseavgiften påförs en utomstående för att denne har försummat sin skyldighet att lämna uppgifter. Sålunda debiteras endast försummelseavgiften, inte någon skatt. Enligt utskottet är det därför inte motiverat att i bestämmelsen hänvisa till lagen om skattetillägg och förseningsränta, som reglerar påföljderna

vid underlåtelse att betala skatt. Utskottet föreslår i stället att hänvisningen skall gälla räntelagen. När det gäller påföljdens belopp är resultatet i praktiken detsamma. Den ränta som upp bärs på en obetald försummelseavgift är inte heller avdragbar.

23 a §. Sökande av ändring

I lagen föreslås en ny bestämmelse om den upp giftsskyldiges rätt att söka ändring. I bestämmelsen föreskrivs både om besvär som gäller skyldighet att lämna uppgifter och om rättelseyrkan de när det gäller försummelseavgift samt om be svär över beslut om försummelseavgift. När det gäller överklagande till högsta förvaltnings domstolen anser utskottet att det med tanke på försummelseavgiftens natur bör hänvisas till för

valtningsprocesslagen och när det gäller ränta på försummelseavgift som återbärs, till räntelagen. Utskottet föreslår att paragrafens 5 och 6 mom. justeras till denna del.

Förslag till beslut

Med stöd av det som anförs ovan föreslår finans utskottet

att lagförslagen 1—4 och 6—15 godkänns utan ändringar,

att lagförslag 5 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

5.

Lag

om ändring av lagen om beskattningsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 18 december 1995 om beskattningsförfarande (1558/1995) 15, 17, 22 och 23 §, 32 § 1 mom., 34 § 1 mom. samt 88 § 1, 3 och 4 mom.,

av dessa lagrum 15 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1387/1997 och 981/1999, 17 § sådan den lyder i lag 1165/2002, 23 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 505/1998, 32 § 1 mom. och 88 § 4 mom. sådana de lyder i lag 907/2001 och 34 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1122/1996, samt

fogas till 16 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1122/1996 samt i lagarna 1127/1996 och 1172/1998, nya 8 och 9 mom., varvid det nuvarande 8 mom. blir 10 mom., samt till lagen nya 22 a och 23 a § som följer:

15 §

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna inkomstuppgifter

(1—3 mom. som i RP)

Värdepappersförmedlare som avses i värdepappersmarknadslagen (495/1989), försäkringsbolag som avses i lagen om försäkringsbolag

(1062/1979), representationer och generalagenter som avses i lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) *samt* försäkringsföreningar som avses i lagen om försäkringsföreningar (1250/1987) (*utesl.*) skall för beskattningen tillställa skatteförvaltningen behövliga uppgifter om gjorda eller förmedlade värdepappersköp, om handelsparterna samt om de betalda köpesummorna, samt om teckning och inlösen av an

delar i fondföretag som de gjort eller förmedlat till den del uppgifterna inte har lämnats med stöd av 17 § 1 mom.

(5—8 mom. som i RP)

16 §

Utomstående allmänna skyldighet att lämna uppgifter om utgifter och avdrag

— — — — —
(8 mom. som i RP)

Värdepappersföretag som avses i lagen om värdepappersföretag (579/1996), filialer till och representationer för utländska värdepappersföretag som avses i lagen om utländska värdepappersföretags rätt att tillhandahålla investerings-tjänster i Finland (580/1996), värdepapperscentralen samt kontoförande institut och deras underinstitut vilka avses i lagen om värdeandels-systemet (826/1991), kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen (1607/1993), filialer och representationer som avses i lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/1993), (*utesl.*) fondbolag som avses i lagen om placeringsfonder (48/1999) samt filialer till och representationer för utländska fondbolag som avses i lagen om utländska fondbolags verksamhet i Finland (225/2004) skall för beskattningen tillställa skatteförvaltningen behövliga uppgifter om avgifter som de tagit ut för förvaltning eller förvaring av egendom.

— — — — —
17 §
(Som i RP)

22 §

Särskilda bestämmelser om lämnande av uppgifter

(1 och 2 mom. som i RP)

Skattestyrelsen kan förordna att den uppgiftsskyldige skall lämna de uppgifter som avses i detta kapitel med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod. En fysisk person eller ett dödsbo kan inte förpliktas att lämna uppgifter med

hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod (*utesl.*). Uppgifterna kan lämnas med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod då skyddet av uppgifterna har utretts på det sätt som avses i 32 § 1 mom. personuppgiftslagen (523/1999).

22 a §

Försummelseavgift

(1—5 mom. som i RP)

Försummelseavgiften är inte en avdragbar utgift i beskattningen. Försummelseavgiften redovisas till staten. *På en debiterad och obetald försummelseavgift som har förfallit till betalning uppbärs en årlig ränta som motsvarar den i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) avsedda dröjsmålsräntan för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga.* Räntan på obetald försummelseavgift är inte avdragbar vid inkomstbeskattningen.

23 §
(Som i RP)

23 a §

Sökande av ändring

(1—4 mom. som i RP)

Den uppgiftsskyldige får söka ändring i förvaltningsdomstolens beslut genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen *på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.*

Om försummelseavgift återbärs med anledning av överklagande, skall på återbäringen (*utesl.*) från betalningsdagen till återbetalningsdagen betalas ränta *som motsvarar den i 12 § i räntelagen avsedda referensräntan för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga, minskad med två procentenheter.* Återbäringens ränta är inte skattepliktig inkomst vid inkomstbeskattningen.

32, 34 och 88 §
(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelse
(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder grunderna för räntor i samband med skatteuppbörd för att säkerställa en så rättvis och neutral nivå som möjligt.

Helsingfors den 18 maj 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Olavi Ala-Nissilä /cent
vordf. Matti Ahde /sd
medl. Eva Biaudet /sv
Jyri Häkämies /saml
Kyösti Karjula /cent
Jari Koskinen /saml
Pekka Kuosmanen /saml
Maija-Liisa Lindqvist /cent (delvis)
Mika Lintilä /cent
Pirkko Peltomo /sd
Iivo Polvi /vänt

Virpa Puisto /sd
Markku Rossi /cent
Kimmo Sasi /saml (delvis)
Anni Sinnemäki /gröna
Irja Tulonen /saml
ers. Timo Kalli /cent
Bjarne Kallis /kd
Mikko Kuoppa /vänt
Eero Lämsä /cent (delvis)
Aulis Ranta-Muotio /cent.

Sekreterare i delegationen var

utskottsråd Maarit Pekkanen.

RESERVATION**Motivering****Utgifter för inkomstens förvärvande**

I lagförslaget föreslås det att till 54 § i inkomstskattelagen fogas ett nytt 2 mom. enligt vilket avdragsrätten för utgifter för förvaltning och förvaring av värdepapper skall ha en självriskandel om 50 euro. Detta innebär att den skattskyldige kan avdra utgifterna för förvaltning och förvaring av värdepapper, värdeandelar och annan med dessa jämförbar egendom endast till den del utgifterna under skatteåret överstiger 50 euro. Undertecknade av denna reservation anser att utgifterna för förvaltning och förvaring av ovan nämnda egendom precis som för närvarande skall kunna avdras till fullt belopp. Numera finns det väldigt många privatpersoner i Finland som äger värdepapper och även mycket små värdepappersportföljer förekommer allmänt. I sådana fall leder den föreslagna självriskandelen och den kommande revideringen av kapitalskattsystemet sammantaget att leda till en mycket strängare beskattning än vad som allmänt avses i kapitalbeskattningen. Vi undertecknade stöder därför inte det föreslagna nya 54 § 2 mom. i inkomstskattelagen.

Återbäringsränta på skatteåterbäring

Nivån på återbäringsräntan på skatteåterbäring föreslås bli sänkt från nuvarande fasta 9 procent årlig ränta till en marknadsräntebunden ränta så att från referensräntan avdras två procentenheter. Undertecknade anser att återbäringsräntan ska bindas vid marknadsräntan utan någon minskning. Det är inte motiverat att minska räntan med två procentenheter jämfört med marknadsräntenivån eftersom det bör beaktas att det är fråga om en återbäringsränta som hänför sig till en rättelse av en felaktigt verkställd beskattning. Föreslagna 27 b § i lagen om skatteuppbörd, samt 39 § i lagen om påförande av accis och 39 § i tullagen bör ändras så att omnämnandet om minskningen på två procentenheter stryks.

Förslag

Med stöd av det som anförts ovan föreslår vi

att lagförslagen godkänns i enlighet med utskottets betänkande men lagförslag 1, 8, 9 och 10 med ändringar (Reservationens ändringsförslag).

Reservationens ändringsförslag**1.****Lag****om ändring av inkomstskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 42 § 2 och 3 mom., 47 § 4 mom., 74 § 1 mom. 2 punkten och 112 § 1 mom.,
av dem 42 § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag 475/1998, samt

fogas (utesl.) till 69 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1086/2000 och 1065/2003, ett nytt 4 mom. samt till lagen en ny 112 a § som följer:

42 och 47 §
(Som i FiUB)

54 §
(*Utesl.*)

69, 74, 112 och 112 a §
(Som i FiUB)

Ikraftträdelsebestämmelse
(Som i FiUB)

8.

Lag

om ändring av lagen om skatteuppbörd

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen den 11 augusti 1978 om skatteuppbörd (611/1978) en ny 27 b § som följer:

27 b §

Skall ränta enligt lag erläggas på skatteåterbäring räknas den, om inte något annat föreskrivs i respektive skattelag, som en årlig ränta som motsvarar den i 12 § räntelagen (633/1982) avsedda referensräntan för den halvårsperiod som före-

går kalenderåret i fråga (*utesl.*). Ränta på återbäring utgör inte skattepliktig inkomst vid inkomstbeskattningen.

Ikraftträdelsebestämmelse
(Som i FiUB)

9.

Lag

om ändring av 39 § lagen om påförande av accis

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 29 december 1994 om påförande av accis (1469/1994) 39 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1379/1997, som följer:

39 §

Tulldistriktet skall utan ansökan och utan dröjsmål till den accisskyldige betala ut accis som denne har betalat till ett för stort belopp. Återbärs accis till följd av accisrättelse eller besvär, betalas ränta på återbäringsbeloppet. Räntan beräknas som en årlig ränta som motsvarar

den i 12 § räntelagen (633/1982) avsedda referensräntan för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga (*utesl.*). Räntan räknas från accisens betalningsdag. Ränta betalas inte på återbäringsbelopp under 17 euro. Ränta på återbäring utgör inte skattepliktig inkomst vid inkomstbeskattningen.

Vid återkrav av accis som återburits till ett för stort belopp uppbärs ränta. Räntan beräknas som en årlig ränta som motsvarar den i 12 § räntelagen avsedda referensräntan för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga (*utesl.*). Räntan räknas från den dag då accis återburits till ett för stort belopp till den förfallodag som bestäms

för återkravet, sistnämnda dag medräknad. Ränta uppbärs inte på återkravsbelopp under 17 euro. Den uppburna räntan utgör inte avdragbar utgift vid inkomstbeskattningen.

Ikraftträdelsebestämmelse
(Som i FiUB)

10.

Lag

om ändring av 39 § tullagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tullagen av den 29 december 1994 (1466/1994) 39 § 2 mom. som följer:

39 §

Har tull återbetalts till följd av ansökan om återbetalning av tull som avses i artikel 236 i kodexen eller till följd av besvär, betalas ränta på återbetalningsbeloppet. Räntan beräknas som en årlig ränta som motsvarar den i 12 § räntelagen (633/1982) avsedda referensräntan för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga (*utesl.*). Ränta räknas från den dag då ansökan om återbetalning eller besvär gjordes anhängig eller, om tullen betalats först efter nämnda tidpunkt, från betalningsdagen till den dag då be-

loppet återbetalas. Har det i ett ärende som avses i besvären tidigare inlämnats en ansökan om återbetalning av tull och har denna ansökan avslagits, räknas räntan från den dag då ansökan gjordes anhängig. Ränta betalas inte på återbetalning av tull under 17 euro. Ränta på återbetalning utgör inte skattepliktig inkomst vid inkomstbeskattningen.

Ikraftträdelsebestämmelse
(Som i FiUB)

Helsingfors den 18 maj 2004

Jyri Häkämies /saml
Jari Koskinen /saml
Pekka Kuosmanen /saml
Iivo Polvi /vänst

Kimmo Sasi /saml
Irja Tulonen /saml
Bjarne Kallis /kd
Mikko Kuoppa /vänst